

POŠTARINA PLAČANA V GOTOVINI

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO

I.E.

Letnik XXVIII.

Januar 1927.

Štev. 5.

Vsebina.

1. <i>E. Gangl</i> : Sveta zemlja . . . Pesem	97
2. <i>Jos. Vandot</i> : Kocljeva osveta. Planinska pripovedka z dvema podobama	98
3. <i>A. Potočnik</i> : Ljubljana. Poučni spis s tremi podobami	103
4. <i>Marija Lamutova</i> : Petričev Andrej. Povest	107
5. <i>Miroslav Kunčič</i> : Ah, tam za poljem . . . Pesem	109
6. <i>Fr. Rojec</i> : Prijatelj prirode. Pesem z lesorezom	110
7. <i>R. D.</i> : Božično veselje malega prestolonaslednika. Opis	111
8. <i>Fr. Ločniškar</i> : Zemljica rodna . . . Pesem	112
9. <i>Josip Jeras</i> : Deklice iz preteklosti. Zgodovinski spis s podobo	113
10. <i>Karel Štrbenk</i> : Jure. Žaloigra v treh dejanjih	115
11. <i>Miroslav Kunčič</i> : Polževo hrepenenje. Pesem	116
12. Pouk in zabava	117
13. Kotiček gospoda Doropoljskega	119

Ob polletju poravnajte naročnino, kdor tega še ni storil!

»Zvonček« izhaja med šolskim letom v zvezkih vsak mesec in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 Din, za pol leta 15 Din, za četrto leta 7-50 Din. Posamezni zvezki po 3.— Din.

Uprava »Zvončka« je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, Učiteljska tiskarna, I. nadstropje. — Na ta naslov pošiljaj naročnino in reklamacije!

Na naročila brez istodobno vposlane naročnine se ne oziramo.

Rokopise pošiljajte na naslov: Uredništvo »Zvončka« v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 20/II.

Rešitve ugank, nalog itd. sprejemamo le tekom prvih 8 dni po odpravi vsakega zvezka.

Glavni in odgovorni urednik: Engelbert Gangl v Ljubljani. — Izdajatelj: Udruženje jugoslovenskega učiteljstva (UJU), odgovoren Andrej Skulj v Ljubljani. — Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani, zanjo odgovarja Francè Štrukelj v Ljubljani.

Sveta zemlja . . .

Sreča domovine — prvi ukaz!

Sveta zemlja, domovina moja,
nate mislim, ko me dan zbudi,
name plane val skrbi in boja,
a odporno moč mi daješ ti.

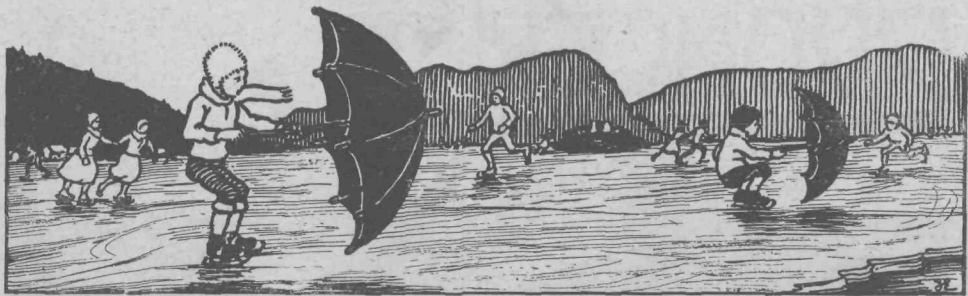
Ko ob mraku se utrudi hoja,
zate srce zvesto plameni,
v nóči me objame sen pokoja,
duh ne spava, tebi duh živi . . .

Čuvstvo čuvstva, misli misel ena,
moje duše blagi, večni svit,
z vriskom slavljenja, s solzó kropljena!

Hočeš li, tvoj suženj sem, tvoj ščit,
a najrajši skala nezdobljena,
ki sem v temelj tvoj ponosno skrit!

E. Gangl.

JOSIP VANDOT:

Koceljeva osveta.

Planinska pripovedka.

5.

Kocelj je stopil v izbico. Temno je bilo v njej, ker je bilo edino okence zagrnjeno s črno zaveso. Kocelj se ni obotavljal, ampak je šel naravnost do okenca. Odgrnil je zaveso; svetloba se je razlila po vsej izbici. Kocelj se je okrenil in se je ogledal po izbici. Nikakega pohištva ni bilo nikjer; samo tam v kotu je stala borna postelja; na postelji je pa čepela majhna, majhna deklica. Obraz je zakrivala z rokami in je bridko in obupno jokala.

In Kocelj je stopil k postelji in je obstal. — »Ne joči, deklica!« je rekel sočutno. »Glej, saj ni treba, da jočeš. Vem, da te je sinoči ugrabila Anjara Panjara in te je privedla semkaj, da te nauči čaranja. Vse vem.«

Deklica je razkrila obrazek in ga je pogledala z milimi očmi, ki pa so bile vse zalite s solzami. »Reši me, reši in me povedi nazaj k mamic!« je rekla z ihtočim glasom. »Nočem biti pri grdi ženski... strah me je, joj, tako strah...«

»Saj te bom rešil,« je odvrnil Kocelj. »Ničesar se ne boj, ker boš še danes doma pri mamici. Samo zato sem vdrl v to izbico, da te rešim, ker se mi smiliš, sirotica! Samo to mi povej, čigava si, da te vem povesti domov.«

»Rezika sem, Juvanova Rezika,« je odvrnila deklica in ni več jokala. »Tam doli v Ratečah je naša hiša . . . Ali veš, kje je pri Juvanu?«

Kocelj je zamahnil z roko in dejal: »Kaj bi ne vedel! Saj sem bil že pri vas. Lansko leto sem se bil nekaj potepal po Ratečah, zato sem se potepal, ker me je bila rajnka stara mati pošteno nabila. Pa sem bil hudo lačen in sem prišel k vam. Vašo mater sem poprosil za košček kruha. Pa mi je dala strašansko velik kos in še celó latvico kislega mleka. O, to sem se najedel, da se še danes spominjam. Bog povrni vaši dobri materi, ker jaz ji pač ne morem . . . A veš, kdo sem jaz? No, pa ti povem, da boš vedela. Jaz sem Kocelj, Jankov Kocelj!«

Deklica je skočila s postelje, ker je bila ležala vso noč kar oblečena. Za roko je prijela Kocelja in ga je vnovič prosila: »Reši me, ljubi Kocelj! Glej, mamica joče doma za mano, ker me je ugrabila grda ženska.«

Kocelj jo je gledal in je videl, da je deklica majhna, niti šest let stara. Slabotna je bila in nežna kot bela marjetica na pomladanski trati. Lasje so ji bili temni in so padali v dveh debelih kitah po hrbtu. Modre, velike oči so ji bile še vedno polne solz, in te solze so tekle tudi po rdečih, zdravih licih. Deklica je bila oblečena v pisano krilce in pisano šlabankico. Na nogah pa so ji tičale mehke, iz domače volne izdelane copatke. — Kocelj jo je gledal in smilila se mu je do dna srca. Za roko jo je prijel in ji prijazno rekel: »Saj sem ti že dvakrat rekel, da se me nikar ne boj! Jankov Kocelj sem, in nihče ne more reči, da je Jankov Kocelj že kdaj prizadel komu kaj hudega. Samo to sem v svojem življenju storil hudo, da sem lani naši Jelici iz mesta nagajal zaradi zobka, ki ga ji je bila ukradla hudobna miška. No, pa so me paglavci tudi hudo nabunkali zaradi tega . . . Vedi, Rezika, da si popolnoma na varnem. Hudobna ženska, ki te je bila ugrabila sinoči, je že v ječi. Da ne pobegne od tam, za to bom pa že jaz poskrbel!«

Rezika si je obrisala z rokavom solzni obrazek. Pa se je že zasmejala in je rekla: »Kocelj, kar zdajle me povedi domov! O, saj bi šla sama. Pa ne znam za pot in tudi tega ne vem, kje sem prav za prav . . . Zato me pa povedi kar zdajle domov, da ne bo mamica prehudo jokala . . . Lepo, lepo te prosim!«

»Hm,« je odvrnil Kocelj. »Saj bi te, če bi te mogel. A v kleti imam zaprto Anjaro Panjaro in moram paziti nanjo, da mi ne pobegne . . . Če bi tega ne bilo, bi kar šel. Saj sem tako že namenjen v Rateče . . . A čakaj — lepega tovariša imam s sabo. Tam v izbi me pričakuje. Kar pojdiva v izbo! Vsi trije se dogovorimo, da bo prav . . . Rezika, nikar se ne ustraši mojega tovariša! Saj ni hud — vsaka mešica in

vsak komar ga uženeta v kozji rog. Oči ima take kakor tisti kačji pastirji, ki se spreletavajo nad Korenskimi jezerom. Nos pa mu je tak kakor najlepši in največji storž najvišje smreke, ki raste na Mucni gori. Pojdi, Rezika, da ti ga pokažem! Vem, da te bo imel takoj rad in ti bo takoj začel pripovedovati strašne zgodbe o svojem nosku. Pojdi!»

Prijel je deklico za roko in jo je povedel v izbo. Tam na sredi je stal pritlikavec Brincelj. Srepro je gledal skozi ogromna, zelena obrobljena očala, šilasti nos se mu je povetil kakor Godčevemu purančku, če mu pokažeš zakrivljen prst. Zakaj pritlikavec Brincelj je še vedno mislil, da se Koclju ni podela huda krvca in je prišel zdaj nazaj, da pograbi sekuro in udrihne po siromašnem pritlikavcu. — Deklica je zagledala Brinclja, plaho se je stisnila h Koclju in se je oklenila nje-

gove roke. Tudi Brincelj je zagledal deklico. Nos se mu je privzdignil, oči niso več gledale srepro skozi očala. — »Ojojmene!« je dejal Brincelj in se je veselo posmejal. »Deklica, hehe — prav majčkена deklica! Zato si tako butal s strašansko sekuro po durih, da si rešil majčkeno deklico! Pa sem mislil, da hočeš krotiti samo svojo hudo jezico. Pa sem mislil, da hočeš posekati mene in moj lepi nosek...«

Pritlikavec je sklepal z rokami in se je vedno bolj bližal. A Rezika se ga je bala in je skočila za Koclja. Kar obraz si je zakrivala in se ni upala pogledati pritlikavca. — »Pusti jo!« je rekel Kocelj Brinclju. »Ali ne vidiš, da se te boji? Pa kako bi se te otrok ne bal, ko imaš take oči, da je človeka kar strah? In nos, tvoj nos! Tak je kakor strašilo!«

»Kaj? Kaj si rekel, Koceljček?« se je razkoračil Brincelj. »Ti praviš, da je moj nosek strašilo? Koceljček, Bog te bo kaznoval za

te besede! Ti ljubi moj nosek! Kako te žali ta nepridiprav! Strašilo, strašilo si, ko si pa vendar tako lep!»

In Brincelj je zopet povesel svoj dolgi nos. Z desnico ga je prav ljubeznivo pobožal in se je umaknil ves razžaljen do mize. Tam je sedel na klop in se je stisnil v kot. Rezika ga je vsa začudena gledala in zdaj se ga skoro ni več bala, ker je videla, da čudni in na prvi pogled strašni pritlikavec ni prav nič hudoben. — »A kdo je to?« je vprašala Koclja potihoma.

»Oh, to je pritlikavec Brincelj,« je odgovoril Kocelj. »Prav dober možiček je in ne stori žalega niti mešici. Pri sodniku Vitrancu je služil do včeraj. A včeraj ga je Vitranec nabil in ga zapodil po svetu. Zdaj pa pojde z menoj v mesto, da si tamkaj prisluživa cekinov na peharje. Hišo si zgradiva potem, veliko hišo, da je po vsej dolini ne bo lepše.«

Rezika se je ozrla po izbi in je vprašala: »A kje je hudobna ženska, ki me je siloma odvedla z doma? Kaj, če stopi zdajle v izbo?«

A Kocelj jo je povedel do mize in jo posadil na klop. — »Oh, tista ženska!« je menil malomarno in je zamahnil z roko. »Nikoli več se te ne dotakne, Rezika! Zato pa ni treba, da se je bojiš. Veš, tista ženska ni nihče drugi kot čarovnica Anjara Panjara. Ker je strašno hudobna, sem ji obljubil, da jo zaprem v samo sršenovo gnezdo. No, za zdaj jo imam zaprto samo v kleti. A sršenovo gnezdo še pride na vrsto. Le nikar se ne boj, Rezika! Jankov Kocelj pač ni tak, da ne bi držal svoje obljube.«

Pritlikavec Brincelj je pogledal Koclja in je prosil s sklenjenimi rokami: »Kroti hudo krvco, Koceljček! Usliši me, poslušaj me, ljubi Koceljček!«

»He, kdo ti pa kaj hoče?« se je obregnil Kocelj, a se je hitro pomiril in se obrnil k Reziki z vprašanjem: »Pa kako te je mogla Anjara Panjara ukrasti iz same hiše? Čudno, da tvoja mati tega ni zapazila.«

Rezika se je bila že popolnoma potolažila. Nič več je ni skrbelo, pa tudi v srčecu ji ni bilo nič več hudo in žalostno. Saj je vedela, da je rešena in bo kmalu, kmalu zopet doma. Pa je pripovedovala: »Hm, spat sem šla sinoči in sem legla v posteljico. Mamica me je še prezkrižala, pa sem zaspala. In sem se prebudila, ko me je nekdo hudo pograbil. Jokati sem hotela, a tisti nekdo mi je z roko zatisnil usta. In je skočil z mano skozi okno in je letel z mano skozi vas. Dolgo je tekel. Pa se je ustavil, na tla me je položil in sem jokala in hotela pobegniti. A pograbil me je in mi je oblekel krilce in šlabankico, ker me je strašno zeblo. Copatke mi je obul in me je zopet dvignil na roke. In je hitel in hitel, a jaz sem jokala na vso moč in sem klicala mamico... Pa sva prišla v to hišico in tu me je vrgel tisti nekdo na posteljo. Svečo je nažgal in sem videla, da je tisti nekdo grda, črna ženska. Ustrašila sem se še bolj in sem še bolj jokala. A huda ženska

me ni pogledala. S svečo je odšla in je zaklenila duri. Pa sem jokala v temi in sem se bala. Oj, jokala sem tako dolgo, dokler nisem za-
spala... Prebudil me je ropot, in tedaj si prišel ti, Kocelj, da me rešiš.«

Rezika je vzdihnila in je povabila glavico. Koclju in Brinclju se je močno smilila. Brincelj se je bliže primaknil in je dejal: »Strah te je bilo, strašno strah? O, saj jaz sam vem, kaj je strah. Glej, tudi jaz sem že pretrpel dosti strahu zaradi svojega noska, ki je tako lep, da je vsak dan v nevarnosti. Zato pa vem, kaj je strah!«

Rezika se je zasmejala pritlikavčevim besedam. No, Kocelj pa je zopet zavrnil Brinclja in je rekel: »Brincelj, ne šalobari! Tu sedimo zdaj pri mizi, Anjara Panjara pa rogovili v črni kleti. Zato pa pomislimo malo, kaj naj ukrenemo! Do sodnega dne menda vendar ne bomo čepeli v tej začarani koči!«

Pritlikavec Brincelj je obe roki položil na trebušček in je dejal: »O, jaz znam dobro svetovati. Sodniku Vitrancu sem svetoval že dolga leta. Zato pa znam, da nihče tako na svetu. Toda zdaj ne morem prav nič svetovati, ker moj želodček ne dovoljuje tega. Moj želodček je hud, ker je strašno lačen! Pa je tudi lahko lačen, ker niti ne vem, kdaj sem zadnjikrat jedel.«

Tudi Kocelj je čutil, da je lačen. Saj je vedel, da je že davno minilo poldne. — »Prav praviš,« je rekel. »Tudi jaz sem nekaj lačen, pa tudi Rezika bo lačna. Pa grem pogledat v kuhinjo. Morda najdem tam kaj poštenega, ki se nam bo prileglo...«

Kocelj je res odšel iz izbe. Pritlikavec Brincelj se je splazil izza mize in se je moško postavil pred Reziko. Na prsi se je potrkal s pestjo in je rekel: »Ali me vidiš, deklica? O, seveda me vidiš! Pa poglej tudi moj nosek! Pa mi reci, ako ni lep, tako lep, da ga ne dobiš lepšega na svetu!«

»Oh, ne — oh, ne!« je odgovorila Rezika in se je smejala iz vsega srca. Pritlikavec Brincelj jo je hvaležno pogledal, potem pa je tlesknil z rokami, se zavrtel po izbi in se samo smejal.

A. POTOČNIK:

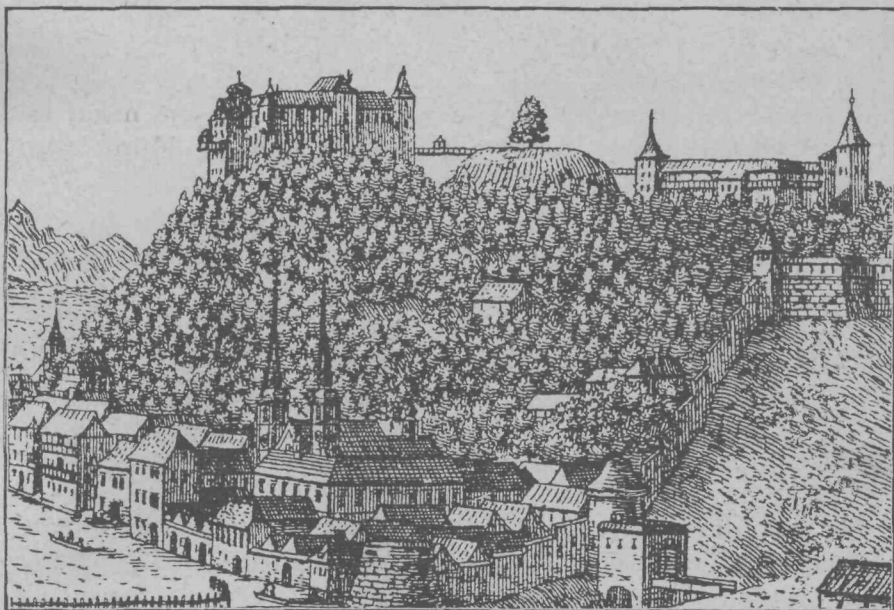
Ljubljana.

(Dalje.)

4. MESTNA VRATA.

estno obzidje je imelo vrata na važnejših dohodih v mesto. Skozi ta vrata se je vršil promet z zunanjim svetom. Najstarejša mestna vrata so imenovali Karlovška ali Pisana (tudi Starotrška) vrata, ki so stala pri vhodu v sedanjo Sv. Florijana ulico na Karlovški cesti pod nekdanjo Samassovo vilo. Ta vrata so bila mogočno poslopje z močnim, debelim zidovjem in enim nadstropjem. Bila so jako temna, zato je bil tod na večer marsikdo napaden. Podobna so bila majhni trdnjavi, ki je nad njo vihrala mestna zastava. Pri teh vratih so bili še čuvajnica, že nekaj sto let stara zvonarna in most na dvigalo. Ker so vrata razpadala, so jih podrli l. 1792.

Karlovška vrata

Pred Prulami na mestu, kjer je danes meropreizkusno nadzorstvo, nekako nasproti izlivu Gradaščice v Ljubljano so stala Vodna vrata, ki so imela obliko močnega okroglega stolpa. Odtod pa do sedanjega šentjakobskega mostu so bili v Ljubljano zabiti koli v podobi iztegnjene črke S, ki so moleli iznad vode ter zabranjevali tujim ladjam

vhod v mesto. Te kole so imenovali grablje, ker so se na njih lovili odklenjeni čolni in les. Najbrž so te grablje nastale že v onem času, ko so mesto utrjevali. Pri Vodnih vratih je stanoval zakupnik, ki je pobiral majhno pristojbino od ladij, ki so vozile v mesto. Tu so izkrcavali les in ga spravljali v šupo, ki je stala poleg vrat. Mesto je namreč nakupilo dosti lesa, kadar so bile cene lesu nizke, in ga rabilo za popravo dveh, takrat še lesenih mostov. Vodna vrata so odstranili l. 1787.

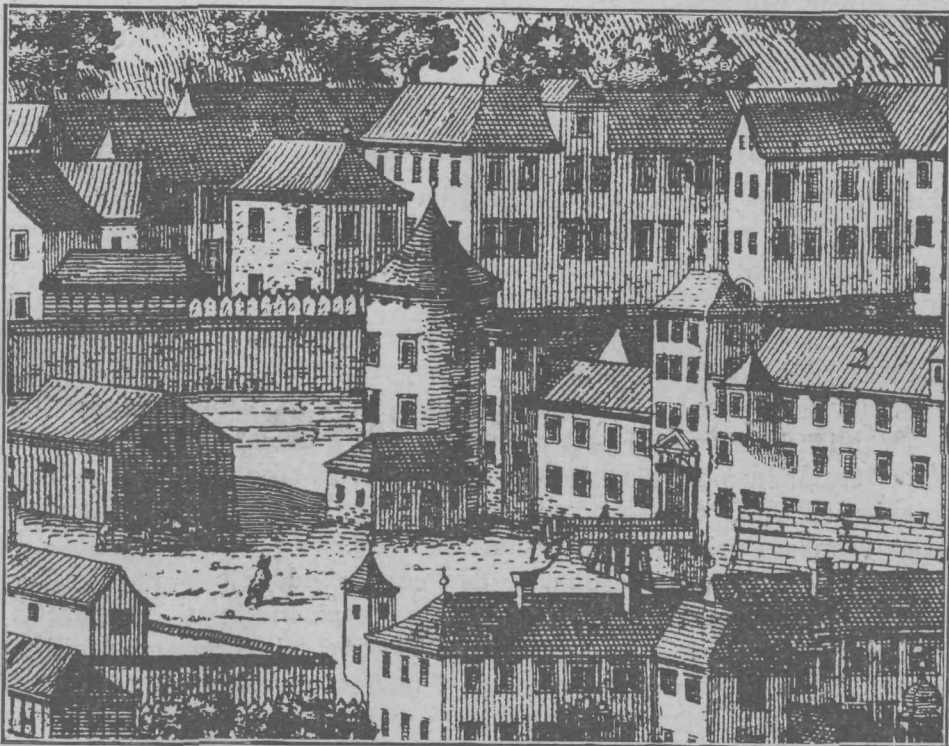

Vodna vrata

Na sedanjem Valvazorjevem trgu tik križevniške cerkve so stala Nemška, tudi Tržaška ali Purgštalska vrata. Bila so ozka, zato so se visoko obloženi vozovi le s silo prerili skozi. L. 1789. je obtičal v njih z bombaževino obložen voz, ker se je uprl v obok vrat. Z velikim trudom so ga izvlekli iz vrat, ki so bila zaradi tega več kot dve uri popolnoma zaprta. Pred vrati je bila vojaška stražnica. L. 1792. so podrli Nemška vrata in stražnico. Zadnje so postavili na sedanji Vodnikov trg poleg nekdanje Mahrove (sedaj Vokačeve) hiše.

Na mestu današnje univerze je stalo vicedomsko poslopje, zraven pa so bila pri vходу v Gosposko ulico velika Vicedomska, s popačenim imenom Festamijska vrata. Bila so iz rezanega kamena in so

zapirala vhod v to ulico. Skozi ta vrata je prihajal deželni knez v mesto. Zaradi njihove ožine so tudi tukaj večkrat obtičali vozovi. Vrata so bila višja kot najvišja poslopja v bližini, zato so bile vse ulice in hiše naokolo jako temne. Na sedanjem Dvornem trgu proti Ljubljani je stal Vicedomski stolp. V njem sta bili dve ječi, ena v pritličju pod vratarjevim stanovanjem, druga v prvem nadstropju, do katerega je držalo trideset stopnic. Ječa je bila le toliko visoka, da se je mogel jetnik skloniti, zrak v njej pa je bil jako sprijen. Tu sem so zapirali one, ki so bili v preiskavi. Kdor je moral ostati tu dlje

Vicedomska vrata

časa, je bil bolj podoben mrliču kot živemu človeku. Vicedomska vrata so nosila krasen, kamenit slavalok, ki ga je izklesal znameniti kipar Franc Robba. Bil je 22 čevljev visok in je slonel na mramornatih stebrih, na vrhu vrat pa je bil v črni dolbini kip cesarja Karla VI., ki je sedaj shranjen pred mestno dvorano na magistratu. L. 1791. so podrla ta vrata. Tako je bila odprta Gosposka ulica, v katero je sedaj zapihal svež zrak in posijalo zlato solnce.

Kadar prekoračimo frančiškanski most in stopimo v sedanjo Stritarjevo ulico, pomnimo, da so to nekdanj jako ozko ulico zapirala Špitalska vrata, ki so se naslanjala na eno stran na takratno bolnico,

na drugo pa na hišo meščana Dežmana. Vrata so bila dvonadstropna. Prizidan jim je bil štirioglat stolp, ki je molel nad hišami takratne Špitalske ulice. Na Špitalska vrata so nabijali razne uradne ukaze. Stolp in vrata so odstranili že l. 1786., sicer bi se bila sama podrla. Magistrat je želel Špitalsko ulico razširiti in jo napraviti svetlejšo. V ta namen je morala pasti tudi Dežmanova hiša, ker se je nekdanji lastnik te hiše (neki Berlin) zavezal l. 1610. zase in za svoje naslednike, da bo podrl hišo, kadar bo magistrat to zahteval. Dežman je podrl polovico svoje hiše, za kar mu je dal magistrat malenkostno odškodnino. Z odstranitvijo stolpa in vrat je ulica mnogo pridobila. Prej vedno mokra, blatna in temna je imela odslej dovolj svetlobe in zraka.

Na današnjem Krekovem trgu proti Poljanski cesti so zapirala vstop v mesto Kloštrska ali Frančiškanska vrata. Zunaj mestnega obzidja so bila podobna trdnjavi s prekopom, stolpi in dvojnimi zidovi in so stala na kraju že omenjene Vokačeve hiše. Vse zidovje pri teh vratih je bilo iz rezanega kamenja. Bila so dvonadstropna in so imela majhna okna, med katerimi je stal v prvem nadstropju železen, s sulico oborožen mož. Na dvojnem zidu, držečem od vrat proti vodi, so stali v početku 18. stoletja topovi.

Pod mestnim zidom je bil globok jarek, preko katerega sta držala dva mostova. Nedaleč odtod, a že zunaj mesta je stal kip krvavečega Kristusa, kamor je prihajalo zlasti o postnem času mnogo romarjev.

V bližini teh vrat je bil ob Ljubljanci mlin za papir. Kloštrska vrata s stolpi in zidovjem so postala do l. 1785. tako slaba, da se celo vojaki niso upali skozi hoditi, zato so jih l. 1789. in 1790. odstranili. Tako je mesto pridobilo sedanji Krekov trg.

Pri vsakih vratih sta bila po dva čuvaja, eden je stanoval zunaj mesta, drugi v mestu. Mestna vrata so zapirali poleti ob devetih, pozimi ob osmih zvečer. Pred zatvoritvijo mestnih vrat so zvonili na Gradu. Po zatvoritvi ni smel brez županovega dovoljenja nihče v mesto. Vsakega tujca je moral vratar javiti mestnemu županu, ako tega ni storil, je bil odpuščen iz službe. V nevarnih časih je izročal vratar ključke vsak večer županu. Na Novega leta dan je moral vratar obnoviti svojo službeno prisego. Pobiral je tudi pristojbino »mostnino« od tovorov, ki so jih pripeljali vozniki v mesto. Ta denar so porabljali za vzdrževanje mostov in mestnega obzidja, kakor tudi za strelivo in druge obrambne potrebe. Največ blaga so dovažali v mesto skozi Špitalska, najmanj skozi Vicedomska vrata.

MARIJA LAMUTOVA:

Petričev Andrejc.

(Konec.)

n šel je dalje Andrejc utrujen in lačen iskat prenočišča, bolj zadovoljen kakor nasičen bogatin v pernati postelji. Nebo je žarelo, voda je zmrzovala, ljudje so hodili upognjeni, sneg jim je škripal pod nogami. S klanca se je pa razlegala Andrejčeva vesela pesem o solncu in škrjančkih...

Opazovala sem nekoč zanimiv sestanek: Andrejc, njegov oče in brat Jernejc so se slučajno sestali na križpotju ob mostu. Žalostna trojica... Stopile so mi nehote solze v oči. Usoda je pahnila z neusmiljeno roko te tri siromake na cesto, jih izpostavila gladu in mrazu, češ, iščite si kruha ali pa poginite.

V duhu sem videla pristopiti usehlo, od bede postarano ženo — njih mater. Gledala in motrila jih je po vrsti, toda njen pogled ni bil sličen ljudskim pogledom; božala jih je po izstradanih licih, toda to božanje ni bilo božanje usode; zaplakala je grenke solze, rojene v globini materinega srca, si zakrila oči in izginila...

Vsi trije so se ozrli obenem proti nebu: večernica se je užgala v nepopisni lepoti in svetlobi na obzorju — nema tolažnica onih, ki tavajo širom sveta brez kruha in strehe...

Dolgo so govorili; oče je slonel ob lajni, Andrejc ob mostni ograji, brat Jernejc pa je čepel na tleh na ročnih stolčkih. Menda so se sprli ob koncu pogovora; oče je imenoval Andrejca požigalca. Ravnodušno se je ta nasmejäl in dejal: »Če bi ne zažgal, bi vaju in še mene zraven podsulo; kaj bi imeli od tega? Ha? Saj je bila tista koliba še za čmrlje in ose preslaba, pa bi bila dobra za nas! Ko sva se z Jernejcem tepla, se je strop do tal priklanjal. Pa kaj bi se kregal — saj se vam ne da dopovedati.«

Naglo se je obrnil in šel pevajoč proti klanču. Oče je oprtil lajno in jo mahnil preko mostu. Jernejc je gledal zdaj za prvim, zdaj za drugim, potem pa smuknil v gostilnico.

Preko mostu je pela lajna staro pesem o trdem kruhu, s klanca se je pa glasila vesela popevka brezskrbnega Andrejca.

Predpust je bil za Andrejca čas veselja; hodil je od svatovanja do kolin, od kolin do svatovanja. Dobro se mu je godilo, saj v takih slučajih niso ljudje umazani. Vse žepe je imel mastne od pečenih klobas, kolačev in krofov. Na svatovščini je pil, plesal in vriskal navadno v veži, če pa je bil tu napoti, se je zadovoljil pod oknom.

Okrog klobuka si je nataknil oglodane kosti, v gumbnico si je vtaknil s klobasno špilo krof, kozarec je postavil na okno, se vrtel in pel:

»Trinks, trinks, trinks,
saj ga je še več, saj ga je še več!«

Krog njega se je gnetla gruča premraženih otrok in se v Andrejca zamaknjena veselo smejala.

Spomladi je šel Andrejc k naboru. Iz šole grede sem ga srečala.

»Gospodična, ali bi mi dali šopek?«

»I seveda, Andrejc! Le pridi jutri zjutraj pod šolsko okno!«

Da ste ga videli! Nakičen je bil menda z zelenjem cele vasi. S klobuka so mu visele dolge kite bršljana in celo v škornje si je zataknil cvetočih vejic. Vaški fantje so se skupno odpeljali s svojim muzikantom v mesto, Andrejc je šel sam peš, si sviral na orglice in prepeval državno himno.

»No, Andrejc, ali si bil potrjen?« sem ga podražila naslednji dan.

»Potrjen sem bil, samo vzeti me niso hoteli.«

»Zakaj pa ne?«

»Menda se me gospodje boje, ker me je pred njimi vrglo, in menda se tudi boje, da bi jim preveč ne pojedel.«

V cerkvi je stal Andrejc navadno pod korom, naprej ga ljudje niso pustili. Ker ga je navadno vrglo med mašo, se ga je vsak izognil, da je bil krog njega nekaj metrov prazen kolobar.

Župnik mu je večkrat zabičal, naj ne moti vernikov med svetim opravilom, naj pride rajši ob delavnikih k maši, a kaj so bile Andrejcu take besede!

Časih je pozabil na organistovo pretnjo in je s pevci vred zapel, seve je kmalu zavil po svoje in pel kakor na vaškem klancu, dokler ga ni izgnal ta ali oni možakar, če ga ni že prej vrglo na tla. Tedaj je pa nastala zmešnjava: moške so ga zanesli pred cerkvena vrata in mu lili vode iz kropilnega kamena na glavo.

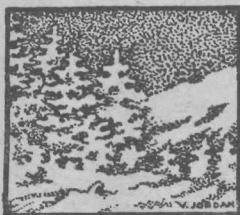
»Andrejca moramo kam spraviti, da bo vsaj mir pri maši,« so modrovali v svojih prebrisanih glavah. Med tednom so pozabili nanj, v nedeljo jim je pa zopet prišel na pot. Slednjič so se ga pa le iznebili.

Pred Božičem je bilo, ko so po neprestanem deževju in mitežu narasle vaške mlake, ko je voda poplavlila travnike in silila iz obcestnih jarkov na pot. Andrejc se je vračal, tako so pravili, s polno culico kovanega denarja s sejma in vriskal spotoma. Pod vasjo ga je pa vrglo in padel je naravnost v naraslo mlako. Stari Korenič je slišal močan pljusk, ko je gledal s hišnega praga po vremenu, a ni slutil nič hudega; prekrižal se je in šel k družini v hišo. Pa tudi drugi sejmarji ga niso opazili, dasi so pozno gnali živino domov. Noč je bila temna in oblačna.

Naslednje jutro so dobili v mlaki mrtvega Andrejca; krepko je tiščal denar v roki, odičen klobuk pa je plaval po vodi.

Več let je že od tega, a ljudje ga niso še pozabili. Njegove pesmi jim še vedno done v ušesih in stara hosta jih venomer ponavlja; tako si govore med sabo na potu k polnočnici, zakaj nehote se spominjajo Andrejčevega ukanja, ki se je razlegalo druga leta skozi brnenje božičnih zvonov.

Ko piska in vriska čez klanec močna zimska burja, tedaj podraži oče družino: »Andrejc vriska; ali ga čujete?« — Plaho se stisnejo otroci k materi in še plašneje vprašajo: »Mama, kaj res?« — — —

Ah, tam za poljem . . .

*Ah, tam za poljem, za zlatim poljem
jesenski lesovi šumijo,
s pritajenim glasom v njih divji cvetovi
med sabo tožeč govorijo:*

*»Ah, pravil je davi veter popotni,
ki je tod mimo pribežal iz dalje:
Že jutri zarana bo sever-vihar
strupene vam slane natrosil na halje . . .*

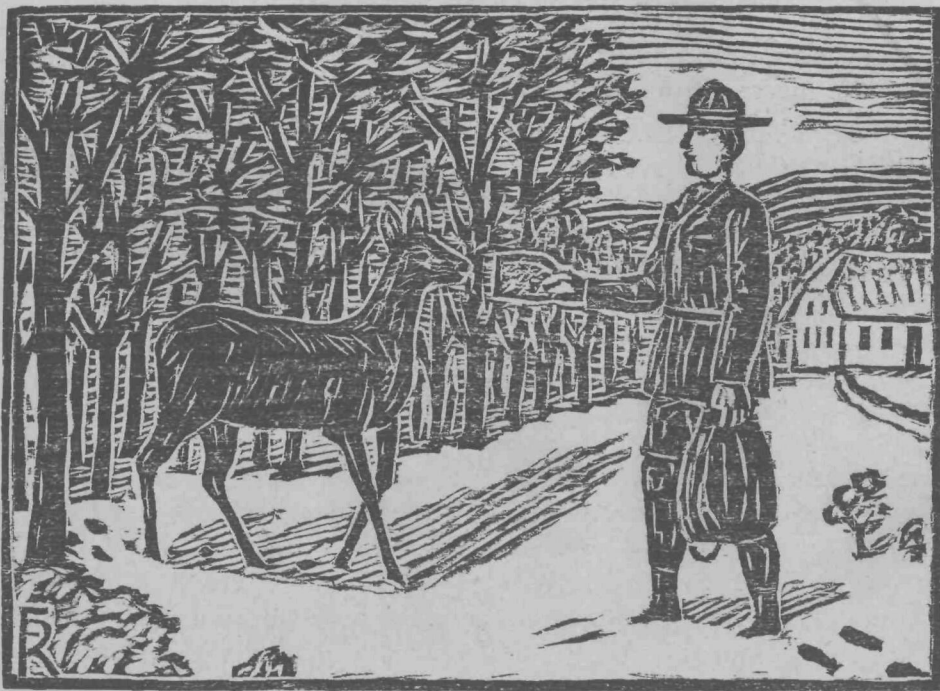
*In s kruto nogo bo zatl, poteptal
zlate sanje vaše mladosti,
in v jadni osamljenosti bodo umrla
srčeca vaša polna bridkosti . . .«*

*Žalostno rože so glave sklonile,
objele še enkrat se za slovo —
in že je nad njimi zapela jesen,
kako je bilo — in še bo lepó . . .*

Miroslav Kunčič.

Prijatelj prirode.

Lesorez

Umetnica največja
 priroda je vsak čas;
 božanska nje krasota
 dviguje, blaži nas.

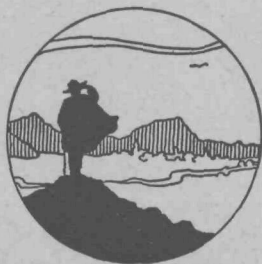
Vsak dober, umen človek
 jo ljubi in spozna
 le v njej resnico čisto
 varljivega sveta.

Mladič rad zahajal
 v prirodo je nekdej;
 svetišče veličastno
 bil mu je temni gaj.

Tam vabil je živali,
 jih slikal, jim delil
 svoj kruh je in se z njimi
 življenja veselil.

Zdaj znamenit umetnik,
 odličen učenjak
 ponaša se s krepostjo
 in z zdravjem korenjak.

Fr. Rojec.

R. D.:

Božično veselje malega prestolonaslednika.

(Po »Vremenu«)

inuli Božič so praznovali letos v kraljevem dvoru v Beogradu posebno slovesno. Letos se ga je namreč že dobro zavedal kraljev sin, prestolonaslednik Peter, ki preživlja svojo četrto zimo. Njegove svetle črne oči so opažale že več dni pred Božičem, da se pripravlja nekaj posebnega in zanimivega. Vpraševal je dvorjane in slišal: »Božič!«

Pravzaprav ga še ni doživel. Zadnjič so ga držali še na rokah, pa se Božiča še niti ni prav zavedal.

Drugače letos. Sedaj je že stal na lastnih nogah. Pri cerkveni slovesnosti je stal v dvorni kapeli pri svojem kraljevskem očetu. Mirno je stal in začuden je gledal blesk oltarja in zlati plašč dvornega duhovnika, prote Miće.

Na Badnji dan, na pravoslavni Sveti večer, je pričakoval s svojim očetom na stopnicah oficirje, ki so prinesli badnjak — božično drevesce. Gledal je očeta, kako jih je po starem srbskem običaju posipal iz sifa z žitom in z bonboni, kako jih je pozdravil in odvedel v veliko lepo dvorano. Po stari narodni šegi so tu požgali badnjak v zakurjeni peči in pogostili navzočne. Po stari navadi hiše Karađorđevićeve so bila tla posuta s slamo, na mizi so bile sklede z medom, s slivami, z jabolki in sveča v žitu. Videl je tudi »polražajnika«, prvega obiskovalca o Božiču, mladega akademika, letos rodom iz Prilepa.

To je bil za prestolonaslednika nov svet.

Življenje na dvoru mu je postalo v resnici enolično. Vsak dan vožnje z avtomobilom po istih krajih in po istih cestah, vsak dan konjiček poni. Pozna že vse poti iz Beograda, pa čim se odpelje, takoj ve, kod ga bo vozil njegov šofer Boža. Zgradbe v Beogradu ga ne zanimajo mnogo razen ene, to je vojne akademije. Tam ga vedno pozdravljajo skozi okna mladeniči v modrih bluzah s svetlimi gumbi. Nekoč je rekel svoji vzgojiteljici: »Tu se bom tudi jaz učil.«

Da, te zgradbe se vedno spominja. Spominja se tudi nekega daljnega, prijaznega kraja, Selc tam ob morju, kjer je preživel minulo poletje, kjer so mu vedno metal cvetja v voz — o, kako mu je to ugajalo! — in klicali: »Živio!«

A doma je vedno isto. Najprej cela vrsta avtomobilov, od čisto majhnih do pravih pravcatih, ki jih vodi Boža. Avto, to je njegovo največje veselje! Nagnati ga, da se kolesa vedno hitreje obračajo. Ko se naveliča avtomobilov, se zabava v posebnem dvorskem kinu.

Tu se čudi zanimivim filmom, ki mu predstavljajo slike iz živalskega kraljestva. Nato mu zopet igrajo na velik gramofon. Ima že svoje pesmi in melodije, ki mu posebno ugajajo. Dvorna godba že tudi ve, kaj najbolj ugaja malemu prestolonasledniku, ki jo posluša pri oknu in ji prav po predpisu salutira.

Njegovo veselje mu pogosto motijo njegove vzgojiteljice. Naučile so ga »Oče naš«, ki ga moli brez napake. Tudi že zna razne pesemce, prav lepo deklamira ono iz čitanke: »Blago nama ticama.«

Po takih učnih urah je posebno vesel, ako sme na dvorišče, kjer zajaše pravega, živega škotskega konjička ponija. Do nedavnega mu je delal tovarišijo še neki Karađorđević sinjih oči in nežnih oblik. Sedaj ga je pa ta njegov sorodnik, mali kneževič Aleksander, zapustil. Skupaj sta se igrala z lopaticami in z grabljicami na vrtu, z golobi in s fazani, s srno, z malimi avtomobili in z mirnim ponijem. Sedaj pa je ta njegov bratranec odšel z očetom in z materjo na francosko morsko obalo, da prebije tam zimo. Tako je ostal kraljevič Peter sam brez najbližjega svojega tovariša. Prazno mu je dvorišče. Vsak gre po svojem poslu. Tudi njegov dragi oče je vedno zaposlen. Sedaj že tudi mali prestolonaslednik ve, kaj je kraljevski poziv in beseda »avdijenca« mu je že znana. Ne čudite se, ako jo nekoč slišite od njega.

Božič mu je odkril v resnici nov svet. Za te praznike so mu počesali lase »na prečko«. Tako so ga tudi slikali z njegovo mamico, kraljico Marijo. Dvesto takih slik je razdal beograjski deci v spomin na prvo moško frizuro in pa v znak, da ni več dete.¹

Zemljica rodna . . .

*Zemljica rodna,
zemljica plodna,
naša dobrotnica si;
kar mu je treba:
vode in hleba
človek iz tebe dobi.*

*In še spomladi
cvetje v livadi
razveseljuje srce,
sladki sokovi,
tvoji darovi
nam bolečine hlade.*

*Vedno dobrotna,
nikdar zlohota
shraniš še naše telo;
ti ga objemaš,
k sebi prižemaš
kakor otroka ljubó . . .*

Fr. Ločniškar.

¹ Te slike še nismo dobili. Kadar in ako jo dobimo, jo priobčimo v »Zvončku«.

JOSIP JERAS:

Deklice iz preteklosti.

(Dalje.)

ovorka zavije po dvojno ograjenem prostoru Akropole proti severu, vzhodu in jugu in se ustavi naposled ob znožju aeropaškega griča. Ves čas gleda atenski narod pred seboj mramorna svetišča, ki se blišče v solnčnem dnevu. Ta svetišča so: Erehtej s tankim stebriščem, kamor so nesli tenčico za kip Atene; diven Partenon, v katerem je bil ogromen kip boginje iz slonove kosti in zlata, ki ga je izklesal kipar Fidija; čisto blizu Propilej majhno svetišče Zmage kot veličasten vhod v trdnjavo.

Levkipo so spremljali Ksanta in Lizij pod nadzorstvom Deme in Sikima. Dohitela je svojega moža Damoharesa pri bankirju Pazonu, ki je stanoval s svojo ženo Epiharito v hiši, mimo katere se je pomikala povorka. Hiša je stala v najstarejši četrti Aten med aeropaškim gričem in Akropolo. Z balkona, ki je bil redkost grških mest, v prvem nadstropju so gledali povorko, ki se je pomikala sedaj počasi proti Propilejam.

Svečeniki, atleti, otroci, godci, deklice so šli že mimo, ko je nena doma nastalo kričanje sredi Svete ceste. Ljudje so bežali preplašeni na vse strani, in prikazal se je razjarjen vol, ki je divje udarjal z repom v svoje boke in s pripognjeno glavo podiral vse, kar mu je prišlo na pot. V tem trenutku se je pognal v povorko... Ker so ga pikale muhe v nozdrvi, je zdivjal od bolečine in ušel iz povorke.

Levkipa je zaslutila nekaj strašnega... Nagnila se je čez balkonovo ograjo in v tem trenutku je videla, kako je zdivjana žival sredi belo oblečenih deklic podrla Evharito na tla in jo nato sirovo dvignila preko svojih rogov.

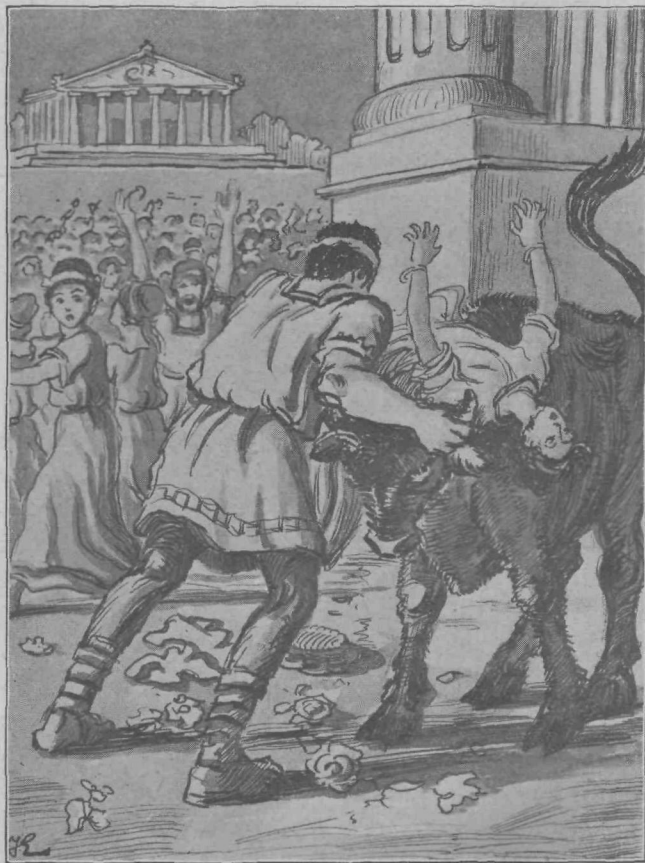
Mati se je onesvestila.

Njen mož Damohares se je pognal iz hiše. Toda v sosedni majhni ulici je bil še drugi človek priča tej drami. To je bil suženj Nil, ki je s silno kretnjo prevrnil na straži stoječega skita ter se vrgel pogumno na žival baš v trenutku, ko se je pripravljala nadaljevati svoj divji beg z ubogo deklico Evharito na vratu. Ljudje so se prestrašeni razkropili na vse strani. Nil je zgrabil vola za rogova in ga zvil na tla s svojimi mišičastimi rokami.

Uboga Evharita je bolestno zdihovala. Njena lepa lica so bila blede od strahu in debele solze so kapljale z njih... Nalahno je vzela Damohares svojo hčerko v roke, medtem ko so govedarji iz povorke zvezali noge živali, ki je divje udarjala na tla s svojimi parklji. In povorka je zopet nadaljevala pot proti Erehteju.

Pri Pazonu so položili Evharito na posteljo. Ni bila težko ranjena, toda bolelo jo je od silnega udara. Ko je mirno spala, je njena mati ihtela ob postelji.

Kriki radosti, petje in mehki glasovi godbe so prihajali od Akropole in jo zazibali v sladak sen. Ko je dospel atenski narod na vrh trdnjave, je proslavljal boginjo...

Proti večeru je Evharita odprla oči. Okolo sebe je zagledala Levkipo in Damoharesa, potem Pazona in njegovo ženo Epiharito, poleg Ksante in Lizija Demo, Sikina in Nila.

»Oče,« je izpregovorila, »nočem več, da je Nil še suženj.«

»Nil,« je rekel Damohares, obrnivši se proti njemu, »od zdaj naprej si svoboden, a z jutrišnjim dnevom postaneš upravnik mojega imetja.«

Nil je odgovoril ginjen: »Zeus vsemogočni mi bo gotovo dovolil, da ti podarim nekega dne svoje življenje.«

KAREL ŠTRBENK:

Jure.

Žaloigra otroka v treh dejanjih.

(Dalje.)

Otroci: Prinesi, prinesi!

Marjan: Med tem si pa mi eno zapojmo, da nam čas preteče hitreje, dokler se Jože ne vrne. (*Pesem. Ko končajo pesem, pride na oder Jure. Vsi se odmaknejo od njega.*)

Jure (*s strahom*): Kje je moja butara? Semkaj sem jo položil, zvezana je bila, a sedaj je ni — in tudi vrvi ni.

Marjan (*skoro bolešno, vendar očitajoče*): Jure, ti si tat!

Otroci: Tat, tat!

Jure (*stoji in gleda — s strahom*): Kaj sem vam storil, da me zaničujete?

Marjan: Jabolka si kradel!

Jure: Kje? Nisem jih kradel. Nisem tat!

Marjan: Na sosedovega strica vrtu si oklatil jablano in da te nihče ne vidi, si skrtil jabolka sem. Glej, tu leže!

Jure (*jokaje*): Nisem, verujte mi, nisem! Zakaj me dolžite, ko nisem storil ničesar hudega. Samo pobiral sem ves dan dračje in si nabral butaro. Zvezal sem jo in jo hotel nesti domov. Tu sem jo pustil, a sedaj je ni.

Otroci: Prav ti je! Tat, tat! Bežimo od njega!

Župan: Kje je Jure?

Jure (*s strahom*): Tu sem!

Župan (*ostro*): Zvečer se oglasi pri meni!

Jure: Hočem, toda zakaj bom zopet kaznovan? Ničesar nisem storil.

Župan: Molči! Sosedov stric je bil pri meni in mi povedal, da si cbral jablano. Kradel boš seveda! Tudi to slabost imaš, a mi ti jo bomo odpravili. Kje imaš drva, ki si jih nabiral ves dan?

Jure: Nisem kradel! (*Glasno zajoče.*) Jaz nisem ničesar ukradel! A butaro sem pustil tu in mi jo je nekdo odnesel.

Župan: Ne laži! Hodil si po vrtovih, namesto da bi delal. Račun narediva zvečer. Otroci, domov! A ti glej, da do večera prineseš butaro in vrv! (*Odidejo.*)

Mračni se. Jure sede in joče.

Marija (*vstopi*): Čemu jočeš, Jure? Kdo ti je storil krivico?

Jure: Tepen bom, a ne vem zakaj. Rekli so, da sem kradel jabolka, a nisem jih. Ves dan sem bil v gozdu in nabiral sem suhljad. Nekdo

mi je razmetal butaro in skrili vrv. In sedaj moram do večera nabrati novo, a bliža se noč in vrvi nimam. (Joče.)

Marija: Ne, Jure, ti nisi kradel. Jaz to vem in grem domov, da povem očetu, da ni resnica. Jože je kradel. (Odide.)

Iz dalje se začuje zvonjenje Ave Marije.

Jure (vstane, poklekne pred znamenje, se odkrije in glasno zaihti — nato): Mamica, mamica! (Pavza, nato nadaljuje s tresočim glasom.) Pod tvoje varstvo pribežimo... (Molitev umira, Jure skloni glavo globoko, dokler popolnoma ne obmolkne. — Nastopi noč, iz dalje se začuje jokajoč glas: Jure, moj ubogi Jure!)

Konec II. dejanja.

Polževo hrepenenje.

Polž čepi na veji — ah —
kremži se in solze lije:
šel bi v svet... na tuje — tja,
kjer življenje klije!

Hej, prodal bi bajto, grunt
za denarcev mošnjo,
smuk — v kočijo, smuk — od tod
z dragoceno krošnjo!

Kar po bliskovo bi šlo
preko belih cest,
mimo bujnega razkošja
daljnih velemest...

Frak, cilinder bi si kupil,
svetle čreveljčke na škrip...
Imenitno bi to bilo —
tisti odločilni hip:

Spet v kočijo — ves gosposki —
bi pribahal se domov.
Jojme, od zavisti počil
sleherni bi drug njegov! —

Polž čepi na veji — ah —
kremži se in bridko joče:
čudo to se izpolniti
noče mu in noče...

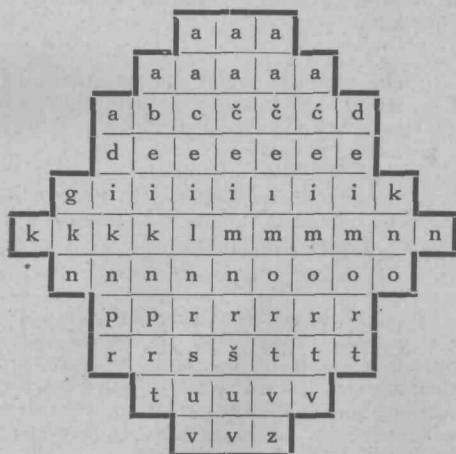
Miroslav Kunčič.

Črkovnica.

Sestavil J. W.

Besede v vodoravnih vrstah pomenijo:
 1. vrsto nojev; 2. jugoslovensko reko;
 3. mesto v Bosni; 4. drag kamen; 5. slovenskega pisatelja; 6. slovensko povest; 7. praznik; 8. trg na Primorskem; 9. mesto v Vojvodini; 10. ribo; 11. število.

Srednja navpična vrsta pove večjo povest.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev zastavice v podobah v 4. številki.

Kam je izginil klobuk?

Ignacij Fink iz Ljubljane odgovarja tako: »Slika predstavlja hude sanje vnetega metuljarja. Ko je šel nekega dne loviti metulje, se nemudoma pojavi nad njim velikanski metulj z metuljčnico. Ko ga ubogi mož zagleda, se silno prestraši in začne bežati. Med begom mu odleti klobuk z glave in obvisi na drugem drevesu od zastora (od leve na desno). Ta izgubljeni klobuk tvori krono tega drevesa. Metuljar se najbrže ni prebudil prej, dokler ni štrbunknil v vodo, ki jo vidimo teči okrog hriba. Gotovo se bo ustrašil, ko bo opazil, da je izgubil klobuk. Našel sem ga jaz. Rad mu ga dam nazaj, a za svojo poštenost zahtevam, da mi da za nagrado tisto darilo, ki je razpisano za to rešitev.« — Drugi niso sicer tako temeljito opisali rešitve, vendar pa so zastavico prav rešili, in sicer: Dušan Kavšek in Mařenka Petrželova, Celje; Vida Finkova, Studenci-Maribor; Anica Pečnikova, Rihard Vezjak, Franc Boštjančič, Maribor; Josip Kopač, Laško; Merica Vukčevićeva, Kostanjevica; Vinko Urh, Borov-

nica; Ivan Zorec, Orehova vas pri Mariboru; Dušan Dev, Kočevje; Josip Kucler, Ptuj; Branko Lamut, Novo mesto; Ivan Kladenšek, Zadobrova pri Celju; Jože Smogavec, Vransko; Anica Hacinova, Prevalje; Ivan Leskovar, Prihova; Karel Zadravec, Berta in Fina Zadravčevi, Jurij Berglez, Ferdo Košar, Fran Tanšek, Teharje pri Celju; Ignacij Fink, Fran Sadar, Marija Poljšakova, Josip Košir, Marinka Pristovškova, Milena in Marija Novakovi, Janez Jamar, Jeja Jamarjeva, Igor Breznik, Adolf Kožetzyk, Ivo Koritnik, Ljubljana; Dušan Otoničar, Topolščica; Avguštin Čebela, Vič pri Ljubljani; Traute Schuschel in Zvonimira, Brežice. — Več rešilcev je poslalo rešitev z lepo prerisano podobo, eden pa je bil tako nepreviden, da je podobo kar izstrigel iz lista, tako da si ga je s tem za vedno pokvaril. — Dasi Ignacij Fink odločno zahteva nagrado zase, vendar je žreb drugače odločil: nagrado je prisodil Merici Vukčevičevi v Kostanjevici. — Danes razpisujemo: Swift-Flerè, Guliverjeva potovanja.

Koliko je Slovencev na Koroškem?

Jugoslovenska Matica v Ljubljani je izdala nov spis o Slovenskem Korotanu »Koliko je Slovencev na Koroškem?« Vsak pravi Slovenec in Jugosloven ljubi svojo domovino. Prekrasen košček slovenske zemlje je tudi Slovenski Korotan. Res, da ta kos slovenske zemlje ječi še pod tujim jarmom. A baš zato mora biti naša ljubezen do Slovenskega Korotana še tem večja. Saj tudi mati tem bolj misli na otroka, ki se nahaja v tujini in ga obdajajo vsakovrstne nevarnosti. — A našega Korotana ne obdajajo samo mnoge nevarnosti, naš Korotan ječi in umira pod brezobzirnim zatiranjem tuje vlasti. Vsak iskren Slovenec čuti bol, ki jo trpi naša nesvobodna domovina. In vsak iskren Slovenec bo z ljubečim srcem vzel v roke spis, ki nam govori o naših ločenih bratih. Zato naj tudi ne bo zavednega Slovence, ki bi ne posegel po knjižici »Koliko je Slovencev na Koroškem?« — Zazrl bo pred seboj Slovenski Korotan z novega vidika, videl bo, da je še mnogo Slovencev na Koroškem, saj bivajo v 110, oziroma v 115 župnijah, a z barsko brezobzirnostjo jih ponemčujejo in jim dajejo — v nasprotju z vsakim pravom in pravico — okušati kruto pest močnejšega, tako da se njihovo število od leta do leta krči. — Slovenec, ki zaslužiš ime Slovenec — in zaslužiš ga samo, če res tudi ljubiš svojo domovino — vzemi v roke novi spis Jugoslovenske Matice, a v tvojem srcu naj še močnejše zažari plamen ljubezni do ločenih bratov!

Srce srcu govori...

Lepa voščilna knjižica, ki vsebuje deklaracije za razne prilike in druge prigodne pesemce... Gospica učiteljica Minka Severjeva, ki je to knjižico sestavila, upa, da bo mladina radovoljno segala po njej, «... ki ti ponovno in ponovno ustreže s svojo vsebino, valujočo v tvojih prsah, zajeto v čašo besede, da zvoneč glasno ob vselem slavlju zopet lije napoj čuvstev v srca in duše tvojih dragih...» Knjižica je lepo opremljena in bo tudi od te strani prikupen dar naši mladini in našim šolam.

Sličice iz našega Primorja.

Na Tolminskem so na večer pred sv. Janezom zažareli kresovi. Svetli ognji so veselo vzplapolali po hribih. Orožniki so vprašali: »Kaj to pomeni?« In odgovorili so jim: »To je naš stari običaj!« Orožniki so se čudili in niso razumeli.

Nad durmi so se pojavili venci, venci sv. Janeza. In zopet so vprašali orožniki: »Kaj obešate vence nad durj?« In odvrnili so jim: »Naše hiše varujejo nevarnosti.« In onim se je zdelo čudno in so zmajevali z glavami.

V lepi vipavski dolini je na gričku na vitki smreki zavihrala naša trobojnica. In prišli so orožniki in pozvedovali, kdo jo je obesil na drevo. Vsi so rekli, da ne vedo, a v svojih srcih so hvalili tistega, ki je to storil. Potem so se med seboj pogovarjali in rekli: »Lahko bi mu bili pomagali in pritrdili zastavo še više.«

Tri deklice so se izprehajale po ulici. Ker je solnce pripekalo, so razpele solčnike. In eden je bil bel, drugi moder, tretji rdeč. Prišel je stražnik in zahteval, naj zaprejo solčnike. Pokorile so se ukazu. Solnce se jim je nasmejalo v obrazke in jim poljubilo na rdeča lica.

Zdravo, Slovenke!

Novorojenca so prinesli k uradniku, da bi ga vpisal v krstno knjigo. Uradnik tujec je vprašal: »Kakšno ime ste mu izbrali?« Kum je odgovoril: »Bogdan«. Uradnik nato: »Taka imena so prepovedana! Niso vedeli, kaj bi naredili. Nato so rekli uradniku, naj zapiše, kakor hoče. In uradnik je zapisal »Vittorio«.

Ko so novorojenčka prinesli materi, so povedali: »Ni Bogdan, ampak Vittorio.« Mati pa je rekla: »Ne Vittorio, ampak Bogdan!« In klicala ga je Bogdan in to ime ji je bilo slajše kakor katerokoli drugo.

Vlado Klemenčič.

KOTIČEK GOSPODA DOROPOLJSKEGA

Blagorodni g. Doropoljski!

Naročen sem na »Zvonček« že drugo leto. Jako mi je ugajala pripovedka o Kekcu. Posebno pa me zanima romanje naše Jelice. Hodim v 5. razred osnovne šole v Mariboru. Sedaj se hočem potruditi, da pridem drugo šolsko leto v realko. Rojen sem na Bledu, kjer je doma moje mame, ter sem tam ostal do svojega petega leta. Moji starši so bili med tem časom v Trstu. Ko so zasedli Italijani Trst, smo se naselili v Maribor. Imam 4 leta staro sestrico Olgico. Ona hodi prvo leto v otroški vrtec in se precej dobro uči. Posebno zna deklamirati. Doma rada gleda slike v »Zvončku«.

Prosim Vas, uvrstite moje prvo pismo v svoj kotiček, drugič Vam sporočim kaj več.

Sedaj Vas prav srčno pozdravlja Vaš hvaležni naročnik

Drago P a v š i č.

Odgovor:

Ljubi Drago!

Bled — Trst — Maribor! Tako je začrtana meja Tvojega mladega življenja. Lepi so ti trije kraji, znameniti, slavni, naši! Z Bleda in z Maribora bo treba naravnati steze in pota, da se nekega lepega dne veseli, ponosni in zmagoviti pospremimo v Trst.

*

Cenjeni g. Doropoljski!

Tretje leto sem že naročnica »Zvončka«, zato upam, da boste tudi to moje pisemce priobčili v svojem kotičku. Danes sem se namenila tudi jaz stopiti med Vaše kotičkarje.

Hodim v V. razred na Brdo. »Zvonček« mi prav ugaja. Prav rada ga čitam.

Posebno pa rada prebiram Vaš cenjeni kotiček. Učim se prav rada. To je moje

največje veselje. Koncem II. polletja sem imela prav dobro izpričevalo. Moji starši so ga bili jako veseli.

Najrajša se učim zgodovine, zemljepisa in risanja. Našega g. učitelja imam rada, ker nam večkrat kaj lepega čita iz zgodovine. Če Vam ugaja ta pesem, Vas prosim, da bi jo priobčili:

Cvetoči maj
prinesel je
na zemljo raj,
in ptičke nam
zapele so
in cvetke nam
vzcvetele so.
Lehak šepet
gre skozi gozd,
v srce zaveje
nam prostost.
Aj, zbogom, hram
in pusta peč —
na polje zdaj
in v les šumeč!

Srčno Vas pozdravlja

Stanka Novakova.

Odgovor:

Ljuba Stanka!

Tvoje lepo pesemco prav rad priobčujem. Naj nam bo napovednica pomladi, ki se za daljnimi gorami pripravlja k nam na pot, da našo zemljico prekrije s cvetjem in naše duše razveseli s petjem!

*

Cenjeni gospod Doropoljski!

Prvikrat Vam pošiljam pisemce. Hodim v IV. razred I. oddelka osnovne šole pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Doma sem v vasi Sp. Žerjavcih. Najrajši čitam o Koclju. Kocljeva osveta je najlepša pripovedka vsega »Zvončka«. Najbolj se zanimam za

slike iz naših krajev. Moja najljubša zabava je pisanje in računstvo. Še bolj mi ugaja čitanje o treznosti, ker sem pri mladih junakih.

Prosim, uvrstite moje pisemce v svoj kotichek. Rad bi videl svoje pisemce v Vašem koticčku.

Z odličnim spoštovanjem
Vam vdani

Franc Urbanič.

Odgovor:

Ljubi Franc!

Tvoja najljubša zabava je pisanje in računstvo, še bolj pa Ti ugaja čitanje o treznosti. Dobro in prav! Mladi junaki, ki se ogibljejo alkohola kakor strupene kače, imajo dovolj moči in volje, da se v mladosti pametno, trezno in smotreno pripravljajo za poznejše življenje, ko bodo navezani sami nase. Treznost je lepa krepost, pijanost vodi v pogubo in propast!

*

Cenjeni gosp. Doropoljski!

Jako me veseli »Zvonček« in posebe še Vaš kotichek, zato bi se mu rad pridružil. Hodim v šolo v VII. razred na Viču. Doma sem v Kozarjah na lepem prirodnem kraju. »Zvonček« nam prinaša iz tiskarne gospa Orlova. V šolo jih prinese precej, a žal, sva v našem razredu samo dva, namreč jaz in Kogovšek, ki mu tudi ugaja »Zvonček«. Veselilo me bo, če boste objavili moj dopis v »Zvončku«.

Z odličnim spoštovanjem!

Ivan Martinjak.

Odgovor:

Ljubi Ivan!

Škoda, da šteje ves razred samo dva moja prijatelja. Pa nič ne de: bolje tako, kakor da bi ne bilo nikogar. »Malo nas je, a smo ljudje,« je rekel junačina, ki je zmaju preklal glavo s kopo pšenične slame.

*

Velecenjeni g. Doropoljski!

Še nikoli Vam nisem pisala, zato sem danes sklenila, da Vam bom pisala. Naročena sem že drugo leto na »Zvonček«. Jako rada prebiram »Izprehod po Beogradu«, kjer nam stric Pavle tako lepo opisuje krajevo mesto. Ko bi mogla, bi šla rada na izlet v Beograd. Prosim Vas, dragi gospod Doropoljski, ali veliko stane tak izlet? Povest »Kocljeva osveta« je pa jako zanimiva. Kako bi bilo lepo, če bi jo kdaj igrali na odru! V šoli homo kmalu imeli šolski oder. »Deklice iz preteklosti« me tudi jako zani-

majo, ker nas seznanjajo s kameno in brosnato dobo.

Hodim v VI. razred na Viču. Stara sem 12 let. Drugo leto pojdem v gimnazijo v Ljubljano. Najljubši predmet mi je računstvo. Zato bi prosila, ako bi še katero računsko uganko priobčili v prihodnjih številkah.

Srčno Vas pozdravlja

Terezija Prijateljeva.

Odgovor:

Ljuba Terezija!

Izkušal bom ustreči Tvoji želji po računski nalogi, kakor hitro mi bo mogoče. (Morda že prihodnjič.) — Prav bi bilo, da bi si vsak ogledal naše glavno mesto Beograd. Vožnja tja in nazaj s poštnim vlakom stane iz Ljubljane 401 Din (brzovlak je še enkrat dražji). Prehrana in stanovanje stane dnevno do 150 Din. Aló: novce v žep in hajdi na pot!

*

Spoštovani g. Doropoljski!

Tudi jaz se Vam usojam pisati nekoliko vrstic. »Zvonček« imam naročen šele prvo leto, a čitala sem ga tudi poprej. Posebno mi ugaja Vaš kotichek. Imam bratca, ki je tudi tako bistroumen kakor Jankov Kocelj. On je v Vržeju v Salezijanskem zavodu in hodi v I. razr. gimnazije. Jaz hodim pa v IV. razr. osnovne šole na Senovem pri Rajhenburgu. Stara sem 10 let. Prosim, natisnite to pisemce v svojem koticčku.

Pozdrave in poklone Vam pošilja

vdana

Franja Jerajeva.

Odgovor:

Ljuba Franja!

Jankov Kocelj in Tvoj bratec — ej, da trčita ta dva skupaj, to bi navijala uro Anjari Panjari in obdelovala ubogi nos pri tlikavcu Brinlju! Ako se kdaj srečata v življenju — no, pa nam gospod Vandot napiše novo povest, da bomo še bolj poskakovali od resnobe in smeha! Bog daj na vse strani mnogo uspeha!

*

KOTIČKOV ZABAVNIK.

Posetnica.

Priobčil *Franjo Mihelčič*.

Karlina Gabjač

Kateri posel opravlja ta gospodična?

„Zvonček“, XX. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
„Zvonček“, XXI. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
„Zvonček“, XXII. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
„Zvonček“, XXV. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
„Zvonček“, XXVI. letnik, nevezan 30 Din, v navadni vezbi 45 Din
Letnikov, ki niso tu navedeni, ni več v zalogi

In zadnji glasi ti mi bojo:
Bog čuvaj domovino mojo!

KUPUJTE IN ČITAJTE MLADINSKE SPISE

◀ KI JIH IZDAJA ▶

**DRUŠTVO ZA ZGRADBO UČITELJ-
SKEGA KONVIKTA V LJUBLJANI**

Zahtevajte cenike, ki jih dobite brezplačno
NAROČILA SPREJEMA IN TOČNO IZVRŠUJE

**KNJIGARNA
UČITELJSKE TISKARNE
V LJUBLJANI, Frančiškanska ulica št. 6**

MLADINI PRIPOROČAMO NASTOPNE KNJIGE PO ZNIŽANIH CENAH:

- Baukart: *Marko Senjanin, slovenski Robinson*. Vez. Din 12.—.
- Dimnik: *Kralj Peter I*. Vez. Din 18.—.
- Dimnik: *Kralj Aleksander I*. Vez. Din 30.—.
- Erjavec: *Avstriške narodne pripovedke*. Vez. Din 20.—.
- Erjavec: *Kitajske narodne pripovedke*. Vez. Din 20.—.
- Erjavec: *Srbske narodne pripovedke*. Vez. Din 22.—.
- Erjavec-Flere: *Fran Erjavec, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 40.—.
- Erjavec-Flere: *Fran Levstik, izbrani spisi za mladino*. Broš. Din 18.—, vez. Din 26.—.
- Erjavec-Flere: *Matija Valjavec, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 36.—.
- Erjavec-Flere: *Josip Strifar, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 46.—.
- Erjavec-Flere: *Simon Jenko, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 28.—.
- Erjavec-Flere: *A. M. Slomšek, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 40.—.
- Erjavec-Flere: *J. Kersnik, izbrani spisi za mladino*. Vez. Din 46.—.
- Ewald-Holeček: *Matj narava pripoveduje*. Vez. Din 26.—.
- Ewald-Holeček: *Tiho jezero in druge povesti*. Vez. Din 26.—.
- Flere: *Babica pripoveduje*. Vez. Din 10.—.
- Flere: *Slike iz živalstva*. Vez. Din 24.—.
- Flere: *Pripovedne slovenske narodne pesmi*. Vez. Din 24.—.
- Gangl: *Zbrani spisi*. II., V. in VI. zv. vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—, VII. zv. vez. Din 18.—, eleg. vez. Din 20.—. (Ostali zvezki so v II. natisu.)
- T. Gaspari in P. Košir: *Sijaj, sijaj, solnčecel* (Zbirka koroških popevk.) Din 8.—.
- Karafiati Jan-Dr. Bradač: *Kresničice*. Vez. Din 18.—.
- Manica Komanova: *Narodne pravljice in legende*. Din 16.—.
- Korban: *Vitomilova železnica*. Vez. Din 14.—.
- Kosem: *Ej prijateljčki*. Vez. Din 14.—.
- Lah: *Češke pravljice*. Vez. Din 12.—.
- Mišjakov Julček: *Zbrani spisi*. VI. zvez. (Drugi zvezki so razprodani.) Vez. Din 10.—.
- Möderndorfer Vinko: *Narodne pripovedke iz Mežiške doline*. Eleg. vezano Din 24.—.
- B. Račić: *Belokranjske otroške pesmi*. Vez. Din 8.—.
- Rape: *Mladini*. II., III., IV., V., VI. zvezek. Vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—. VII. zvezek Din 12.—. VIII. zvezek Din 15.—.
- Rape: *Tisoč in ena noč*. Vez. Din 28.—.
- Ribičič: *Vsem dobrim*. Vez. Din 10.—.
- V. Riha-Karel Pribil: *Povest o svatbi kralja Jana*. Vez. Din 16.—.
- Robida: *Da ste mi zdravi, dragi otroci!* Broš. Din 3.—.
- Šilih: *Nekoč je bilo jezero*. Vez. Din 24.—.
- Tille-Pribil: *V kraljestvu sanj*. Broš. Din 6.—.
- Trošt: *Moja setev*. I. in II. a Din 10.—.
- Waštetova: *Mejaši, povest iz davnih dni*. Vez. Din 24.—.
- Zbašnik: *Drobne pesmi*. Vez. Din 8.—.

VSE TE KNJIGE KAKOR TUDI KNJIGE DRUGIH

ZALOŽB SE DOBE V

KNJIGARNI

UČITELJSKE TISKARNE

V LJUBLJANI

Franciškanska ulica št. 6.